

तत्र प्रच्छिक्ते तनुवस्त्रपटलावनद्धेन शृङ्गेण शोणितमवसेचयेद् चूषणात् । सात्तर्दीपिया-
लाब्वा वा ।

अथ जलायुका वक्ष्यन्ते । जलमासामायुरिति जलायुकाः । जलमासामोक इति जलौ-
कसः । ता द्वादश । तासां सविषाः षट् । तावत्य एव निर्विषाः ।

5 तत्र सविषाः । कृष्णा कर्बुरालगर्देन्द्रायुधा सामुद्रिका गोचन्दना चेति । तास्वञ्जनचूर्णा-
वर्णा पृथुशिराः कृष्णा । वर्मिमत्स्यवदायता किन्नोन्नतकुक्षिः कर्बुरा । रोमशा महापार्श्वा
कृष्णमुख्यलगर्दा । इन्द्रायुधवर्द्धराजिभिश्चित्रितेन्द्रायुधा । ईषदसितपीतिका विचित्रपु-
ष्पाकृतिचित्रा सामुद्रिका । गोवृषणवदधोभागे द्विधाभूताकृतिरण्णमुखी गोचन्दनेति । ता-
भिर्दष्टे पुरुषे दंशे श्वयथुरतिमात्रं कण्डूर्मूर्का ज्वरो दाहश्चर्दिर्मदः सदनमिति लिङ्गानि
10 भवन्ति । तत्र महागदः पानालेपननस्यकर्मादिषूपयोज्यः । इन्द्रायुधादष्टमसाध्यम् । इत्येताः
सविषाः सचिकित्सिता व्याख्याताः ।

अथ निर्विषाः । कपिला पिङ्गला शङ्कुमुखी मूषिका पुण्डरीकमुखी शाबरिका चेति ।
तत्र मनःशिलारञ्जिताभ्यामिव पार्श्वाभ्यां पृष्ठे स्निग्धमुद्रवर्णा कपिला । किं चिद्रक्ता वृत्त-
काया पिङ्गाश्रुगा च पिङ्गला । यकृद्वर्णा शीघ्रपायिनी दीर्घतीक्ष्णमुखी शङ्कुमुखी । मूषिका-
15 कृतिवर्णानिष्ठगन्धा च मूषिका । मुद्रवर्णा पुण्डरीकतुल्यवक्त्रा पुण्डरीकमुखी । स्निग्धा
पद्मपत्रवर्णाष्टादशाङ्गुलप्रमाणा शाबरिका । सा च पञ्चर्थे । इत्येता अविषा व्याख्याताः ।
तासां यवनपाण्ड्यसह्यपौतनादीनि क्षेत्राणि । तेषु महाशरीरा बलवत्यः शीघ्रपायिन्यो
महाशना निर्विषाश्च विशेषेण भवन्ति । तत्र सविषमत्स्यकीटर्द्धर्मूत्रपुरीषकोथजाताः
कलुषेष्वम्भस्सु च सविषाः । पद्मोत्पलनलिनकुमुदसौगन्धिककुवलयपुण्डरीकशैवालको-
20 थजाता विमलेश्वम्भस्सु च निर्विषाः । भवति चात्र ।

क्षेत्रेषु विचरत्येताः सलिलेषु सुगन्धिषु ।

न च संकीर्णचारिण्यो न च पङ्केशयाः सुखाः ॥

तासां प्रग्रहणम् । आर्द्रचर्मणान्यैर्वा प्रयोगैर्गृह्णीयात् । अथैना नवे महति घटे सरस्तडा-
गोदकपङ्कमावाप्य निदध्यात् । भक्ष्यार्थं चासामुपहरेच्छैवलं बल्लूरमौदकांश्च कन्दांश्च चूर्णी-
25 कृत्य । शय्यार्थं तृणमौदकानि च पत्राणि । द्युक्ताद्युक्ताद्वान्यञ्जलं भक्ष्यं च दद्यात् । सप्तरा-
त्रात्सप्तरात्राच्च घटमन्यं संक्रामयेत् । भवति चात्र ।

स्थूलमध्याः परिक्षिप्ताः पृथ्व्यो मन्दविचेष्टिताः ।

अग्राह्येणोऽल्पपायिन्यः सविषाश्च न पूजिताः ॥

अथ जलौकोऽवसेकसाध्यव्याधितमुपवेश्य संवेश्य वा विद्वक्ष्य चास्य तमवकाशं मृद्गो-
30 मयचूर्णैर्यथारुजः स्याद्गृहीताश्च ताः सर्षपरजनीकल्कोदकप्रदिग्धगात्रीः सलिलसरकमध्ये
मुहूर्तस्थिता विगतक्लमा ज्ञात्वा ताभ्यो रोगं ग्राहयेत् । सूक्ष्मशुक्लार्द्रपिचुप्लोतावच्छन्नां कृ-
त्वा मुखमपावृणुयात् । अगृह्णत्यै क्षीरबिन्दुं शोणितबिन्दुं वा दद्यात् । शस्त्रपदानि वा
कुर्वीति । यद्येवमपि न गृह्णीयात्तदान्यां ग्राहयेत् । यदा च निविशते ऽश्वत्थुरवदाननं कृत्वा-